

2. Initiator before Minister for internal affairs Ukraine of bringing in of additional forces and facilities from other operatively territorial associations of the National household troops of Ukraine leader of territorial organ.

3. During implementation of these tasks a personnel of soldiery parts (subsections) of the National household troops of Ukraine is in the operative submission of leader of organ of police or person which carries out his duties.

4. Leader of organ of police or a person is authorized them before taking the place on service conducts instructing of personnel, organizes co-operation, provides connection and carries out control after execution of service.

Also it follows to mark the necessity of permanent improvement of practical skills of personnel, economic feasibilities of facilities, which are used the National household troops of Ukraine and National police of Ukraine, for implementation of the tasks put by them, both separately and during co-operation, with each other. It is marked the necessity of improvement of such ways of co-operation and input of the European standards an author.

Keywords: *co-operation, National police of Ukraine, National guard of Ukraine, operative situation, public order, public safety.*

Надійшла до редакції 29.06.2017

Кокарев І.В.

кандидат економічних наук, доцент

Косиченко О.О.

кандидат технічних наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

УДК 346.1 : 330.47

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На основі аналізу інформаційних потоків підприємства запропоновано стратегію його інформаційної безпеки. Основну увагу приділено захисту потоків змінної інформації як найбільш важливої для інформаційної безпеки. При цьому зазначено необхідність урахування складових інформаційної безпеки на основі системного підходу.

Ключові слова: *інформація, інформаційне поле, інформаційний потік, інформаційна безпека.*

Постановка проблеми. Комерційні підприємства підстерігає багато небезпек. Найчастіше це погрози з боку кримінальних структур, але нерідко вони обумовлені політичною та правовою нестабільністю, загостренням конкурентної боротьби, незаконним використанням технічних і програмних засобів і т.п. Тому в рамках управління компанією на менеджерів, крім основ-

них функцій, покладають питання забезпечення безпеки.

Як відомо, економічна безпека підприємства – поняття комплексне, багатовекторне. При цьому інформаційна складова займає в ній не останнє місце. Інформаційна безпека – це здатність персоналу підприємства забезпечити захист інформаційних ресурсів і потоків від погроз несанкціонованого доступу до них.

Аналізу організації інформаційного простору підприємства, як правило, приділяється увага у працях різних дослідників, але переважно під кутом економічної ефективності роботи підприємства [1]. Основний обсяг інформації підприємства циркулює в її організаційних, юридичних і фізичних межах. Добування кримінальними або іншими структурами інформації, необхідної для нанесення шкоди підприємству, шантажу або для корупційних дій, наприклад у формі "даху", може бути виконане через об'єкти інформаційного середовища підприємства з різних каналів і джерел. Це відкриті публікації і бази даних, клієнти, постачальники, інвестори, кредитні організації, посередники, персональні дані працівників та інші канали. Вказані джерела можуть дати дуже багато інформації кримінальним структурам, однак існує інтерес до розгляду цього питання і з інших позицій.

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Проблеми аналізу інформаційних потоків підприємства, які вимагають першочергової уваги, в рамках загальної безпеки розглядалися недостатньо. Уперше на цю проблему було звернуто увагу в роботах І.С. Аглицького [1], Л. Фулда [2], пізніше вона обговорювалася у працях Н.І. Баяндіна [3], Ю.В. Курносова [4], Л.В. Перекрестова [5].

Метою даного дослідження є висвітлення принципів інформаційної безпеки підприємства, яка є багатоскладовою. Але серед усіх інформаційних факторів є такі, що потребують першочергової уваги.

Виклад основного матеріалу. Здається, що просто необхідно засекретити усю внутрішню інформацію підприємства. Однак це викликає ряд очевидних проблем. По-перше, частина внутрішньої інформації повинна буде надходити на інформаційний простір ринку в процесі здійснення господарських операцій та інших інформаційних дій (наприклад реклама, участь у виставках та інше). По-друге, ряд державних структур має право допуску до приватної конфіденційної інформації.

Економічна діяльність будь-якого підприємства завжди пов'язана з потоками інформації. Як відомо, усяке управління являє собою безупинний процес створення і здійснення керуючих впливів для досягнення мети в рамках інформаційного поля. У цілому інформаційне поле підприємства можна розділити на внутрішнє (власне) і зовнішнє. Внутрішнє інформаційне поле поєднує інформацію, що зароджується усередині підприємства. Важливо зазначити, що якість та зміст внутрішнього інформаційного поля переважно залежить тільки від самого підприємства (у першу чергу від керівництва). Справа в тому, що власне інформаційне поле підприємства формується за рахунок внутрішніх джерел інформації, кількість яких обмежена. Кількість різ-

новидів зовнішньої інформації й її джерел дуже значна [1].

З іншого боку, інформацію, що забезпечує процес ухвалення рішень і виконання функцій управління в комерційній організації (та й у більшій частині інших структур), доцільно по видах поділяти також на умовно-постійну та змінну. До умовно-постійної інформації належать відомості, практично незмінні протягом тривалого періоду (протягом нескінченно великого числа циклів управління). Вона включає як нормативно-довідкову, так і науково-довідкову інформацію. Нормативно-довідкова інформація необхідна для прийняття рішень і контролю їх виконання. До неї належать різні нормативні і довідкові дані (видаткові, оборотні й організаційно-економічні норми), контрольні (базові) показники, стандарти. Ця інформація змінюється рідко. Нормативно-довідкова інформація, як правило, найбільш повно систематизована, представлена у формі, зручній для роботи, та обов'язкова для виконання. Коригування чи скасування дії зазначених документів відбувається тільки за указівкою вищих органів управління. Науково-довідкова інформація – це відомості, одержані з науково-технічної літератури, нормативно-технічної документації, різних бюлетенів, інформаційних випусків і т.п.

Змінна інформація, насамперед, відображає зміну критеріїв управління і роботи підрозділів, а також зміни, внесені в плановані параметри. До неї належать відомості, що змінюються періодично по змісту і номенклатурі. Вона включає групи планової, оперативної, звітної інформації та аналогічні їй види.

До планової інформації належать відомості про параметри керуючих об'єктів і об'єктів керування, яких необхідно досягти й утримувати; про параметри виробничих процесів, що необхідно досягти і зберігати необхідний період. Для виробничих підрозділів і підрозділів забезпечення вона створюється у вигляді конкретних планових завдань, показників. Для підрозділів керування вона включає методи і засоби досягнення поставлених задач і виражається у створенні інструкцій, норм, застосування яких регламентує і нормалізує роботу апарату управління. Ця інформація директивна і при оперативному управлінні коригується.

Оперативно-виробнича інформація містить у собі відомості про витрати, залишки, недопоставку матеріалів і комплектуючих виробів, недоліки технологічної документації, про прості засоби виробництва. Ці відомості про відхилення в процесах досягнення мети керування необхідні для створення і здійснення коригувальних впливів управління. Крім того, це є і комплекс даних, що характеризують якісно і кількісно усі види продукції, а також різні відомості про рух цих видів продукції в циклі виробництва; дані про хід технологічного процесу виробництва, про енергоносії, про положення транспортних засобів і т.п.

До звітної інформації належать різного роду відомості про стан своїх підрозділів, підсумки виконання виробничих завдань, стани постачань і збуту на конкретний момент часу. З урахуванням входження планової інформації підприємства до складу змінної на перше місце в повному обсязі виходить змінна інформація.

Висновки. Таким чином, можна зробити перший висновок – змінна інформація є основним джерелом даних про підприємство. Але не тому, що містить найбільш важливі відомості про поточний стан організації, а тому, що використовується усіма органами управління для виконання своїх основних функцій. Тому змінна інформація в загальній структурі інформації буде представляти основний інтерес для формувань організованої злочинності. І це не тільки просто через своє входження в загальний обсяг інформації підприємства, а тому, що через доступ до неї може бути можливим доступ як мінімум в одну з ланок управління підприємством.

Крім того, змінна інформація становить інтерес для кримінальних угруповань з таких причин:

- вона досить однотипна у сполученні з масовістю і спільністю джерел її виникнення у зв'язку із систематизацією ділової звітності;
- ті самі вихідні дані використовуються багаторазово для одержання інформації з різних видів виробничої діяльності на різних рівнях керування;
- основна частина змінної інформації підлягає регулярній обробці, що зберігає принципову можливість доступу до неї певний час;
- різні потоки змінної інформації мають між собою зв'язки, що дозволяють підтвердити або спростувати наявність факту, події;
- змінна інформація характеризується досить великими обсягами і простою обробкою;
- дані, отримані при виконанні однієї операції, є вихідними для виконання інших (навіть у декількох підрозділах). При існуючих зв'язках між функціями це дозволяє, маючи інформацію, створену в ході виконання однієї функції, відновити інформаційну картину виконання багатьох інших функцій.

Наведене вище дозволяє зробити другий висновок, що інформаційні інтереси злочинних угруповань будуть мати структурний характер, тобто будуть спрямовані на ті вузли в адміністрації та інших службах комерційної організації, через які проходить значний масив саме перемінної інформації.

Ці і раніше зазначені обставини підводять до третього висновку, що інформаційні інтереси кримінальних структур будуть мати конкретну спрямованість на певні підрозділи комерційної організації і на окремих осіб з числа співробітників, що мають доступ до перемінної інформації.

Наведені висновки говорять про те, що в інформаційному просторі організації завжди об'єктивно існують можливості для втрати чи витоку інформації. Тому протидія економічним злочинам у формі інформаційного захисту повинна будуватися з урахуванням змісту змінної інформації і способів роботи з нею. Це стосується усіх потоків змінної інформації, що циркулюють у всіх комунікаціях підприємства, починаючи від звичайних документів, локальних комп'ютерів, кабельних телефонних та комп'ютерних мереж, мобільного зв'язку. Інформаційна та економічна безпека ніколи не буде забезпечена повною мірою, якщо не буде аналітичної складової, тобто не буде систематично виконуватися робота з аналізу інформаційного поля організації.

Слід також зазначити, що описані особливості можуть належати не тільки окремим підприємствам, а і взагалі будь-яким системам, для яких інформаційна безпека стоїть на важливому місці. Розглянуті особливості зазначалися також у роботах Л. Фулда (Leonard Fuld) [2], який запропонував унікальну концепцію, названу "моментом змін", і Н.І. Баяндіна [3]. При різних структурних перетвореннях окремих галузей промисловості чи реорганізації окремих підприємств звичайно з'являється велика кількість документів різного характеру, що регламентують практично усю діяльність. Іншими словами, з'являється велика кількість "змінної" інформації, яка може бути добута звичайними легальними методами і цілком може бути використана як звичайними конкурентами, так і злочинними організаціями.

Безпека підприємства повинна забезпечуватися системно технічними, організаційними, правовими та аналітичними методами, при використанні яких необхідно максимально враховувати людський фактор.

Бібліографічні посилання

1. Аглицкий И.С. Информационное поле предприятия / И.С. Аглицкий // Финансовая газета. – 2001. – № 45. – С.14–15.
2. The Fuld Annual Report / 1999 (20th Anniversary Edition).
3. Баяндин Н.И. Технологии безопасности бизнеса : учебно-практическое пособие / Н.И. Баяндин. – М. : Юристъ, 2002. – 320 с.
4. Курносоев Ю.В. Аналитика: методология, технология и организация информационно-аналитической работы / Ю.В. Курносоев, П.Ю. Конотопов. – М. : Русаки, 2004. – 550 с.
5. Перекрестова Л.В. Информационное пространство управления предприятием / Л.В. Перекрестова, Н.Н. Нелюбова. – Волгоград : Изд. Вол. ГУ, 2004. – 210 с.

Kokarev I.V., Kosichenko A.A. Normatively-legal providing of the system of informative safety at enterprise. In the article on the basis of analysis of informative streams of enterprise strategy of informative safety is offered with the purpose of counteraction of economic criminality. It is suggested to spare basic attention to defence of variable information as most essential for informative safety. The necessity of account and other constituents of informative safety is thus marked on the basis of approach of the systems.

Keywords: *information, information flow, information security, information field.*

Надійшла до редакції 14.06.2017